

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008 DEP
0030 OSLO

Deres referanse
22/5049

Vår referanse
24/02790-2

Dato
01.10.2024

Høringsuttalelse - plikt for digitale plattformer til å gi opplysninger til skattemyndighetene

Datatilsynet viser til brev av 28.06.2024, hvor vi har fått på høring forslag om plikt for digitale plattformer til å gi opplysninger til skattemyndighetene.

Forslagene er en gjennomføring av OECDs internasjonale standard for automatisk utveksling av opplysninger om inntekter opptjent gjennom digitale plattformer, «Digital Platform Information» (DPI). Plattformoperatørene, det vil si den juridiske enheten som eier plattformen og som formidler kontakten mellom selgere og kjøpere på plattformen, vil få en opplysningsplikt overfor skattemyndighetene. Formålet er å motvirke skatteunndragelser og konkurransevridning.

Under følger vår høringsuttalelse, som knytter seg til forslagenes konsekvenser for fysiske personer¹.

Ettersom kommentarene våre er av mer overordnet karakter, er dette å anse som en uttalelse også til høringen fra Skattedirektoratet om skatteforvaltningsforskriften (direktoratets referanse 24/2050).

1. Overordnede merknader

Det fremgår av høringsnotatet at departementet har vurdert andre tiltak knyttet til informasjon og veiledning, men har kommet til at disse ikke vil være tilfredsstillende.

Datatilsynet anerkjenner behovet for samordnet bekjempelse av skatteunndragelser, også på internasjonalt nivå.

Våre kommentarer gjelder først og fremst regelverksteknikken som foreslås og hvilke overordnede rammer som settes for behandlingen av personopplysninger.

¹ Jf. definisjonen av «personopplysninger» i personvernforordningen artikkel 4 nr. 1

Vi mener at man i loven må sette mer konkrete rammer for hvilken type opplysninger som kan innhentes; dette bør ikke hovedsakelig reguleres i forskrift. Vi har vektlagt at opplysningene skal innhentes til kontrollformål, noe som må anses å være særlig inngripende overfor den registrerte.

Lovens tyngde som rettskilde skyldes først og fremst selve lovgivningsprosessen. Nye lovforslag er gjenstand for en omfattende demokratisk behandling, der forslaget sendes på offentlig høring, behandles i Stortinget og til sist sanksjoneres av Kongen i statsråd. Generelt vil ikke prosessen for vedtakelse av forskrifter være ikke den samme, da forskrifter først og fremst sendes på høring til andre departementer og deres underliggende etater. Endring av lov vil dermed kreve en annen prosess en endring av forskrift.

Etter det vi kan se, har heller ikke skatteforvaltningsloven noen uttrykkelig formålsbestemmelse. Vi mener derfor at begrensningen av hvilke formål de innsamlede opplysningene kan brukes til – både av plattformoperatørene og skattemyndighetene – bør fremkomme av de foreslåtte lovbestemmelsene.

2. Datatilsynets nærmere kommentarer til høringsforslaget

Etter departementets vurdering, har skattemyndighetene behov for flere tredjepartsopplysninger enn i dag.

Det fremgår av høringsnotatet at forslagene innebærer en plikt for digitale plattformer til å behandle flere personopplysninger enn det mange gjør i dag. Departementet angir at forslaget særlig får konsekvenser for digitale plattformer som formidler salg av varer og tjenester og utleie av transportmidler, da disse ikke har plikt til å gi tredjepartsopplysninger om selgerne som benytter plattformen i dag.

Ettersom forslaget medfører en ny datainnsamling og opplysningsplikt til skattemyndighetene for plattformoperatørene, mener vi at det er viktig at loven setter tydelige rammer for behandlingen av personopplysninger.

Etter vårt syn, er formuleringen «opplysninger om utleieren, tjenesteyteren eller selgeren, om det formidlingen gjelder og om vederlaget» i forslaget til § 7-11 første ledd lite spesifikk. Vi har forståelse for at en uttømmende opplisting av mulige opplysningstyper direkte i loven ikke vil være mulig, men vi mener likevel at lovteksten burde inneholdt eksempler på aktuelle kategorier av opplysninger. Dette vil ramme inn forslaget på en bedre måte i selve loven, noe som øker forutsigbarheten overfor de registrerte.

Lovendringene må også tilrettelegge for likebehandling av de registrerte. Departementet angir at det ligger en viss risiko i at opplysningskvaliteten vil kunne variere avhengig av plattformenes profesjonalitet og størrelse. Vi vil peke på viktigheten av at opplysninger er fullstendige og korrekte, i tråd med prinsippet om riktighet². Tydelige definisjoner og god veiledning om regelverket vil kunne bidra til å sikre lik praktisering hos aktørene.

² Jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav d.

Det er også pekt på sikkerhetsrisikoen ved lagring av mer detaljerte opplysninger enn tidligere hos plattformoperatørene. Det fremgår at plattformene i varierende grad har systemer som legger til rette for kommunikasjon med skattemyndighetene. Vi legger til grunn at dette også kan innebære at plattformoperatørene har varierende grad av personopplysningssikkerhet i sine systemer. Vi ber departementet vurdere hvordan det kan tilrettelegges for veiledning om personvernregelverkets grunnleggende krav til blant annet ansvarlighet og personopplysningssikkerhet³ når plattformene pålegges en ny eller utvidet plikt til å samle inn og videreformidle personopplysninger.

Plattformoperatørene kan kreve at selgere/utleieryttere/tjenesteytere gir relevante opplysninger. Det skal behandles personopplysninger som navn, fødselsdato, norsk fødselsnummer eller utenlandsk identifikasjonsnummer, adresse, bankkontonummer og hjemland. Opplysningene kan også si noe om hvilke tjenester eller varer en person har solgt eller hvilke gjenstander en person har leid ut. Opplysningsplikten vil være den samme uavhengig av om utleieren/tjenesteyteren/selgeren er bosatt i Norge eller utenlands.

Vi har ikke innvendinger til opplysningstypene som er foreslått samles inn, men som nevnt over, mener vi at lovteksten bør konkretiseres ytterligere. Regelverket bør være så klart og tilgjengelig som mulig, særlig ettersom de registrerte kan være utenlandske og bosatt i utlandet.

Som en positiv konsekvens for de registrerte, peker departementet på at de skattepliktige får kopi av opplysningene som rapporteres til Skatteetaten. Dette vil gi de registrerte enklere tilgang til nødvendige opplysninger for riktig skatterapportering. Vi ser positivt på at de registrerte får enkel tilgang til korrekte opplysninger de selv har nytte av, uten at dette i seg selv kan begrunne personverninngrepet ved å få delt opplysninger om en selv for kontrollformål.

I utkastet til skatteforvaltningsloven § 7-11 annet ledd annet punktum foreslår departementet en hjemmel til å gi forskrift om konsekvensene av at plattformen ikke får opplysninger fra utleieren/tjenesteyteren/selgeren, herunder om plikt for plattformen til å utelukke denne fra tjenesten eller å holde tilbake vederlag.

Vi mener at sanksjonsmulighetene, som kan få store økonomiske konsekvenser for de registrerte, bør fastsettes direkte i loven. Vi legger til grunn at den foreslåtte delingen av personopplysninger til kontrollformål er inngripende for de registrerte. Dette stiller krav til forutsigbarheten for konsekvensene av ikke å dele personopplysninger.

Departementet foreslår en hjemmel i skatteforvaltningsloven § 7-11 annet ledd siste punktum til å gi forskrift om at plattformen skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering.

Vi mener at rammer for lagringstid, sletteplikt mv. bør fastsettes direkte i loven. Igjen vil dette øke forutsigbarheten for de registrerte. Ettersom forskriftsendringer kan gjennomføres

³ Jf. henholdsvis personvernforordningen artikkel 5 nr. 2 og artikkel 5 nr. 1 bokstav f.

enklere enn endringer i lov, vil det også være en tilleggsgaranti for at grunnleggende personvernprinsipper som dataminimering og lagringsbegrensning⁴ overholdes.

3. Avsluttende merknader

Dersom noe er uklart, eller dere ønsker våre synspunkter utdypet, kan dere ta kontakt med Susanne Lie (suli@datatilsynet.no).

Med vennlig hilsen

Camilla Nervik
seksjonssjef

Susanne Lie
juridisk fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

Kopi til: SKATTEETATEN
DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET (DFD)

⁴ Jf. henholdsvis personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c og e.